

Súd:	Najvyšší súd SR
Spisová značka:	1SŽa/15/2016
Identifikačné číslo spisu:	1016200153
Dátum vydania rozhodnutia:	27.09.2016
Meno a priezvisko:	JUDr. Igor Belko
Funkcia:	súdca
ECLI:	ECLI:SK:NSSR:2016:1016200153.1

ROZSUDOK

Najvyšší súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu senátu JUDr. Igora Belka a členov senátu Ing JUDr. Miroslava Gavalca PhD. a JUDr. Jany Henčekovej PhD., v právnej veci navrhovateľa: D. R., nar. XY, štátneho príslušníka Ukrajiny, posledný trvalý pobyt v meste M., aktuálne s miestom pobytu: N., zastúpeného Centrom právnej pomoci, kancelária Bratislava, so sídlom Námestie slobody 12, Bratislava, proti odporcovi: Ministerstvo vnútra Slovenskej republiky, migračný úrad, Pivonková 6, Bratislava o opravnom prostriedku navrhovateľa, o odvolaní navrhovateľa proti rozsudku Krajského súdu v Bratislave č. k. 9Saz/3/2016-34 z 11. mája 2016, takto

rozhodol:

Najvyšší súd Slovenskej republiky rozsudok Krajského súdu v Bratislave č. k. 9Saz/3/2016-34 z 11. mája 2016 p o t v r d z u j e .

Navrhovateľovi náhradu trov odvolacieho konania n e p r i z n á v a .

Odôvodnenie

I.

Predmet konania

Krajský súd napadnutým rozsudkom potvrdil rozhodnutie odporcu ČAS: MU-414-54/PO-Ž-2013 zo 16.12.2015, ktorým tento v zmysle § 13c ods. 1 a § 20 ods. 4 zákona č. 480/2002 Z.z. o azyle a o zmene a doplnení niektorých zákonov (ďalej len „zákon č. 480/2002 Z.z.“) rozhodol o neposkytnutí doplnkovej ochrany navrhovateľovi.

Oporca v dôvodoch rozhodnutia argumentoval tým, že forma vážneho bezprávia v prípade návratu do krajiny pôvodu navrhovateľovi nehrozí. Dôvodil, že v Ukrajine nikdy nebolo proti navrhovateľovi vedené trestné konanie, nebol väznený a nemal žiadne problémy so štátnymi orgánmi či neštátnymi pôvodcami, nebol vystavený mučeniu, neľudskému ani ponižujúcemu zaobchádzaniu alebo trestu, ďalej, že sa nedopustil žiadneho trestného činu, za ktorý by mu v prípade návratu do krajiny pôvodu hrozilo vážne bezprávie v podobe uloženia trestu smrti alebo jeho výkonu. U všeobecne deklarovaných príčinách subjektívnych obáv navrhovateľa z možnej ujmy - prenasledovania zo strany osôb, s ktorými prišiel do

styku počas svojho pôsobenia ako policajt - v prípade návratu do krajiny pôvodu absentuje akákoľvek objektívna príčina, absentuje opodstatnená možnosť, že by pri návrate došlo k hrozacej ujme. S poukazom na aktuálne správy z krajiny pôvodu odporca podrobne vyhodnotil bezpečnostnú situáciu v tejto krajine a osobitne dospel k právnomu záveru, že neexistuje objektívny predpoklad na poskytnutie doplnkovej ochrany. Bezpečnostná situácia v krajine pôvodu sa aj napriek ozbrojenému vnútroštátnemu konfliktu postupne stabilizuje a vyhrotená je vo východnej oblasti krajiny, a nie v Zakarpatskej oblasti odkiaľ navrhovateľ pochádza. Svoje právne závery odporca doplnil o relevantné a aktuálne informácie vo vzťahu ku krajine pôvodu so zameraním na existenciu a trvanie vnútroštátneho konfliktu, ako aj možnosti faktickej ochrany civilného obyvateľstva zo strany štátu. Odporca v prípade navrhovateľa jednoznačne vylúčil reálnu hrozbu vážneho a individuálneho ohrozenia života alebo nedotknuteľnosti osoby z dôvodu svojvoľného násillia počas vnútroštátneho ozbrojeného konfliktu.

V opravnom prostriedku proti rozhodnutiu odporcu navrhovateľ iba vo všeobecnej rovine namietal, že odporca nedostatočne skúmal skutkový stav veci, najmä nedostatočne skúmal hrozbu vážneho ohrozenia života z dôvodu svojvoľného násillia počas vnútroštátneho konfliktu v prípade návratu navrhovateľa do krajiny pôvodu.

Krajský súd po konštatovaní dovtedajšieho priebehu preskúmavacieho konania vo veci navrhovateľovej žiadosti o azyl dospel k záveru, že opravný prostriedok navrhovateľa nebol dôvodný. Odporca po vrátení veci Najvyšším súdom Slovenskej republiky (vo výroku o neposkytnutí doplnkovej ochrany) riadiac sa v rozsudku vysloveným právnym názorom tohto súdu vykonal doplňujúce dokazovanie. Vyhľadal a do spisu založil celý rad aktuálnych informácií pochádzajúcich z rôznych zdrojov, obsahovo zameraných na aktuálnu politickú a bezpečnostnú situáciu tak v Ukrajine ako celku, v jej východnej časti, ako aj v Zakarpatskej Ukrajine - oblasti pôvodu navrhovateľa, na rozhodovacia prax úniyných štátov týkajúcu sa realizácie návratov neúspešných žiadateľov o azyl pochádzajúcich z Ukrajiny. Podľa názoru krajského súdu takto doplnené dokazovanie bolo dostatočným, poskytlo odporcovi dostatočnú a objektívnu masu informácií, potrebných na posúdenie, či sú splnené predpoklady poskytnutia doplnkovej ochrany navrhovateľovi. Na základe získaných informácií o krajine pôvodu navrhovateľa odporca dospel k správnomu záveru, že pre poskytnutie doplnkovej ochrany navrhovateľovi neboli splnené zákonné predpoklady.

II.

Stručné zhrnutie odvolacích námietok navrhovateľa

Proti potvrdzujúcemu rozsudku krajského súdu podal navrhovateľ v zákonom stanovenej lehote odvolanie (č. I. 39) z dôvodov ustanovených v ust. § 205 ods. 2 písm. a/, b/, c/, d/, e/ a f/ zákona č. 99/1963 Zb. Občiansky súdny poriadok v znení neskorších predpisov (ďalej len ako „O.s.p.“).

Navrhovateľ iba vo všeobecnej rovine namietal, že odporca nedostatočne skúmal skutkový stav veci, najmä nedostatočne skúmal hrozbu vážneho ohrozenia života z dôvodu svojvoľného násillia počas vnútroštátneho konfliktu v prípade návratu navrhovateľa do krajiny pôvodu. Podľa jeho tvrdenia nemožno vylúčiť, že by v Zakarpatskej oblasti nepôsobili zločinecké skupiny. Rovnako namietal nedostatočné vyhodnotenie námietok krajským súdom, ktoré v priebehu prvostupňového konania produkoval. Mal za to, že konanie pred krajským súdom má vadu, ktorá mala za následok nesprávne rozhodnutie vo veci samej.

Z uvedených dôvodov navrhol, aby odvolací súd napadnutý rozsudok krajského súdu zmenil tak, že preskúmané rozhodnutie odporcu zruší a vec mu vráti na ďalšie konanie, alternatívne, aby napadnutý rozsudok krajského súdu zrušil a vec mu vrátil na ďalšie konanie.

III.

Stanovisko odporcu k odvolacím námietkam

Odporca vo svojom vyjadrení k odvolaniu z 01.08.2016 (č. I. 43) navrhol napadnutý rozsudok v celom

rozsahu potvrdiť. S poukazom na dôvody navrhovateľovej žiadosti (útok príslušníkov zločineckej skupiny na navrhovateľa) uviedol, že vzhľadom na navrhovateľovo zotrvanie v krajine pôvodu v trvaní jedného roka po uvádzanom útoku, nebola medzi týmto útokom a navrhovateľovým odchodom z krajiny pôvodu preukázaná bezprostredná súvislosť, čím neboli preukázané opodstatnené obavy z prenasledovania, resp. hrozba vážneho bezprávia. Tvrdenia právnej zástupkyne navrhovateľa o vydieraní zo strany útočníkov na území Slovenskej republiky v priebehu azylového konania odporca považoval za účelové a ničím nepreukázané. V ďalšej časti odporca poukázal na informácie o krajine pôvodu navrhovateľa, podľa ktorých navrhovateľovi v prípade návratu nehrozí vážne bezprávie.

Z uvedených dôvodov navrhol, aby odvolací súd napadnutý rozsudok krajského súdu potvrdil.

IV.

Právny názor Najvyššieho súdu

Najvyšší súd Slovenskej republiky (ďalej len „odvolací súd“) ako odvolací súd (§ 10 ods. 2 O.s.p.) preskúmal napadnutý rozsudok v rozsahu a z dôvodov uvedených v odvolaní podľa § 212 subsidiárne § 246c ods. 1 O.s.p. a s prihliadnutím na ustanovenie § 492 ods. 1 zákona č. 162/2015 Z.z. Správny súdny poriadok. Po zistení, že odvolanie bolo podané oprávnenou osobou v zákonnej lehote (§ 204 ods. 1 O.s.p.) a že ide o rozsudok, proti ktorému je podľa ustanovenia § 201 v spoj. s ust. § 250s veta druhá O.s.p. odvolanie prípustné, bez nariadenia pojednávania (§ 250ja ods. 2 v spoj. s § 250l ods. 2 O.s.p.) jednoducho (§ 3 ods. 9 zákona č. 757/2004 Z.z. o súdoch) dospel k záveru, že odvolanie nie je dôvodné, a preto postupom podľa § 219 ods. 1 v spoj. s § 250l ods. 2 a § 246c ods. 1 O.s.p. rozsudok potvrdil.

Podľa § 13c ods. 1 zákona č. 480/2002 Z.z. „ministerstvo neposkytne doplnkovú ochranu žiadateľovi, ak nesplňa podmienky uvedené v § 13a alebo § 13b.“

Podľa § 13a zákona č. 480/2002 Z.z. „ministerstvo poskytne doplnkovú ochranu žiadateľovi, ktorému neudelilo azyl, ak sú vážne dôvody domnievať sa, že by bol v prípade návratu do krajiny pôvodu vystavený reálnej hrozbe vážneho bezprávia, ak tento zákon neustanovuje inak.“

Podľa § 2 písm. f/ zákona č. 480/2002 Z.z. „vážnym bezprávím je 1. uloženie trestu smrti alebo jeho výkon, 2. mučenie alebo neľudské alebo ponižujúce zaobchádzanie alebo trest, alebo 3. vážne a individuálne ohrozenie života alebo nedotknuteľnosti osoby z dôvodu svojvoľného násillia počas medzinárodného alebo vnútroštátneho ozbrojeného konfliktu.“

V predmetnej veci je predmetom odvolacieho konania rozsudok krajského súdu, ktorým bolo potvrdené rozhodnutie odporcu, ktorým tento rozhodol o neposkytnutí doplnkovej ochrany navrhovateľovi, preto primárne v medziach odvolania Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd odvolací preskúmal rozsudok krajského súdu, ako aj konania, ktoré mu predchádzalo, pričom v rámci odvolacieho konania skúmal aj napadnuté rozhodnutia správneho orgánu, najmä z toho pohľadu, či sa krajský súd vysporiadal so všetkými námietkami navrhovateľa v oprávnom prostriedku a z takto vymedzeného rozsahu či správne posúdil zákonnosť a správnosť napadnutého rozhodnutia odporcu.

Z obsahu administratívneho spisu vyplynulo, že navrhovateľ ako dôvod žiadosti o azyl uviedol obavy o svoj život, pretože je prenasledovaný ľuďmi, s ktorými prišiel do styku na území Ukrajiny ako policajt. Títo ľudia sa mu vyhrážali likvidáciou. Navštívili ho aj na území Slovenskej republiky v Senci. Povedali mu, že buď zaplatí 50 000 € alebo ho zlikvidujú. Z tohto dôvodu sa na Ukrajinu nemôže a nechce vrátiť. Z dotazníka žiadateľa o udelenie azylu zo dňa 10.09.2013 vyplýva, že v rokoch 1984 až 1989 bol policajtom v meste Rachiv, bol zaradený na oddelení PPS (motorizovaná jednotka), ktoré vykonávalo nočné hliadky. V roku 1987 bol na jednom zákroku, zadržali páchatel'ov, ktorí mali pri sebe zbraň, pričom zbili vrátnika a plánovali ukradnúť peniaze z pokladne štátnych lesov. Týchto mužov odsúdili, ale po návrate z výkonu trestu prišli k nemu domov, čo bolo v júni 1992. Štyria mladí muži ho zbili a napadli aj jeho ženu. Podal na nich trestné oznámenie, ale nič sa nedialo. Neskôr sa dozvedel, že otec

jedného z nich mal priateľa náčelníka polície v Užhorode. Mal opakované vyhrážky, a preto sa rozhodol odísť z Ukrajiny. Pred tromi rokmi, keď pracoval s priateľkou v Senci pri bufete, prišli k nemu dvaja Ukrajinci, zbili ho a nútili podpísať papier, že im dlhuje 50 000 €. Tento doklad im nepodpísal. Vyhrážali sa mu, že ho zabijú, ak im peniaze nedá.

Z krajiny pôvodu vycestoval v roku 1993 s cieľom zamestnať sa v stavebnej firme svojho kamaráta na Slovensku, ale aj v iných krajinách. V roku 2000 sa dlhodobo nelegálne usadil v Bratislave, kde žil až do roku 2012. O udelenie azylu požiadal až po tom, ako bol zadržaný príslušníkmi polície z dôvodu nelegálneho pobytu v roku 2013. V uvedenej veci rozhodol odporca rozhodnutím zo dňa 26.09.2013, ktorým zamietol navrhovateľovu žiadosť o udelenie azylu ako zjavne neopodstatnenú. Voči tomuto rozhodnutiu podal navrhovateľ opravný prostriedok, o ktorom krajský súd rozhodol tak, že rozhodnutie odporcu potvrdil. Najvyšší súd Slovenskej republiky po podanom odvolaní proti rozhodnutiu krajského súdu, zrušil rozhodnutie odporcu a vrátil vec na ďalšie konanie s tým, aby odporca vykonal dokazovanie opätovným výsluchom navrhovateľa, obsahom správ o krajine pôvodu v kontexte zmeny bezpečnostnej situácie s dôrazom na posúdenie otázky existencie bezpečnostného rizika, na ktoré navrhovateľ poukázal.

Odporca v pokračujúcom azylovom konaní opätovne neudelil azyl a neposkytol doplnkovú ochranu, pričom tento záver krajský súd rozsudkom č. k: 9Saz/31/2014-24 zo 17.12.2014 potvrdil. Najvyšší súd SR po podaní odvolania, rozsudkom č. k. 10Sža/15/2015-46 z 20.5.2015 potvrdil rozhodnutie odporcu v časti o neudelení azylu a zrušil v časti neposkytnutia doplnkovej ochrany a vrátil vec odporcovi na ďalšie konanie. Odporcovi uložil, aby sa zamerlal na zistenie skutočnej, aktuálnej situácie v krajine pôvodu z hľadiska existencie a trvania vnútroštátneho ozbrojeného konfliktu, ako aj možnosti faktickej ochrany civilného obyvateľstva zo strany štátu pred zločineckými skupinami.

Odporca následne opätovne vyhľadal a do spisu založil komplexné správy vypracované odborom dokumentaristiky a zahraničnej spolupráce, taktiež množstvo novinárskych článkov mapujúcich situáciu na Ukrajine s dôrazom na Zakarpatskú oblasť, z ktorej navrhovateľ pochádza.

Vo vzťahu k druhej forme medzinárodnej ochrany, a to doplnkovej ochrane, odvolací súd uvádza, že jej zmyslom a účelom je poskytnúť subsidiárnu ochranu a možnosť legálneho pobytu na území SR tým žiadateľom o medzinárodnú ochranu, ktorým nebol udelený azyl, ale bolo by u nich (z dôvodov taxatívne uvedených v zákone č. 480/2002 Z.z.) neúnosné, neprimerané, či inak nežiaduce požadovať ich vycestovanie. Hoci sa aplikácia tohto inštitútu doplnkovej ochrany viaže k objektívnym hrozbám po prípadnom návrate žiadateľa do krajiny pôvodu, inštitútu azylu, sú pri rozhodovaní o udelení, či neudelení doplnkovej ochrany do značnej miery určujúce tvrdenia samotného žiadateľa, z nich je potrebné vychádzať, (rozsudok NS SR sp. zn. 1Sža/72/2010 zo dňa 14.09.2010).

V danej veci bolo potrebné posúdiť, či je nevyhnutné poskytnúť navrhovateľovi doplnkovú ochranu v zmysle § 13a zákona č. 480/2002 Z.z. Miera preukázania hrozby vážneho bezprávia, tak ako to vymedzuje citované ustanovenie, vymedzuje, aká vysoká musí byť pravdepodobnosť, že v prípade návratu do krajiny pôvodu bude navrhovateľ vystavený vážnemu bezpráviu. Miera dôkazu je v podmienkach na poskytnutie doplnkovej ochrany formulovaná odlišne, ako je to pri azyly. „Reálne nebezpečenstvo“ sa v porovnaní s „opodstatnenými obavami (z prenasledovania)“ opiera skôr o objektívne kritéria, ktoré sú nezávislé od subjektívnej kategórie strachu.

Jedným z dôvodov, na ktorých navrhovateľ založil svoje tvrdenie o reálnej hrozbe vážneho bezprávia, ktorej by bol v prípade návratu vystavený, sú kriminálne živly, pôsobiace v regióne Ukrajiny, z ktorého navrhovateľ pochádza. Zo súčasného znenia zákona č. 480/2002 Z.z. vyplýva, že pôvodcami vážneho bezprávia môžu byť aj nešťátne subjekty, avšak za splnenia podmienky, že štátne orgány nie sú schopné, resp. ochotné poskytnúť ochranu ohrozenej osobe. V uvedenom smere odporca doplnil dokazovanie v súlade s požiadavkou vyslovenou tunajším súdom v rozsudku pod č. k. 10Sža/15/2015-46 z 20.5.2015, čo vyplýva aj zo samotného administratívneho spisu odporcu.

Z týchto vyplýva, že situácia v západných mestách ako aj v Kyjeve je vo všeobecnosti pokojná (č. l. 277), neboli zistené žiadne informácie o tom, že by ukrajinské štátne orgány neboli schopné alebo že by odopreli ochranu obyvateľom mimo konfliktnej východnej oblasti krajiny (č. l. 275). Naopak objavujú sa správy o čistkách v polícii a ostatných bezpečnostných zložkách z dôvodu spolupráce so zločineckými skupinami a pašerákmi, pričom tieto sa týkajú aj celej štruktúry v štátnej správe priamo v Zakarpatskej oblasti odkiaľ navrhovateľ pochádza (č. l. 255), ako aj personálne posilnenie polície a obmena jej vedúcich predstaviteľov. Z uvedeného vyplýva, že odporca dostatočne doplnil dokazovanie so zameraním na schopnosť a ochotu štátnych orgánov poskytnúť účinnú ochranu pred trestnými činmi, z výsledkov ktorého nevyplývajú závažné pochybnosti o existencii primeraných opatrení na zabránenie vážneho bezprávia v rámci existujúceho právneho systému zameraného na odhalenie, stíhanie a potrestanie činov predstavujúcich vážne bezprávie ani o tom, že navrhovateľ má k takejto ochrane prístup.

Samotný navrhovateľ v konaní pred správnymi orgánmi priznal, že v krajine pôvodu sa okrem podania trestného oznámenia, žiadnym spôsobom nepričinil o vyriešenie jeho nežiaducej situácie. Nestáť sa na nečinnosť alebo postup polície, ale zvolil si odchod do zahraničia. Navyše odvolací súd považuje za potrebné poukázať aj na časový odstup medzi jednotlivými udalosťami, z ktorých pramene navrhovateľove obavy. Z obsahu dotazníka žiadateľa o udelenie azylu zo dňa 10.09.2013 vyplýva, že medzi udávaným fyzickým napadnutím v krajine pôvodu a odchodom navrhovateľa uplynul jeden rok, následne pravidelne cestoval do krajiny pôvodu pričom tam vždy strávil určitý čas, naposledy v roku 2010, čo do značnej miery sponchyňuje tvrdenia navrhovateľa o jeho obavách z návratu do krajiny pôvodu.

K námietke navrhovateľa o tom, že odporca nijakým spôsobom nevyvylúčil, že by jeho návratom do krajiny pôvodu nehrozilo vážne bezprávie z dôvodu svojvoľného násillia počas medzinárodného alebo vnútroštátneho ozbrojeného konfliktu, odvolací súd považuje za potrebné poukázať na informácie o krajine pôvodu, zamerané na túto problematiku. Tieto pojednávajú o odklade ďalšej mobilizácie (č. l. 265), o dodržiavaní prímeria (č. l. 262) a vo všeobecnosti z odporcom zaobstaraných informácií vyplýva, že ozbrojeným konfliktom sú postihnuté iba východné časti Ukrajiny, nie jej západná časť, z ktorej navrhovateľ pochádza. Výskytli sa síce správy o zmiznutiach osôb a beztrestnom páchaní násillnosti na východe krajiny, ktorá je zmietaná ozbrojeným konfliktom, avšak tieto sa týkajú iba osôb, ktoré sa v minulosti angažovali na demonštráciách na Majdane v Kyjeve alebo žijúcich v oblastiach východnej Ukrajiny alebo okupovanom Kryme, čo nie je prípad navrhovateľa.

Odporca uviedol a súd prvého stupňa sa s tým stotožnil, že z výpovede navrhovateľa vyplynulo, že nebolo nikdy proti nemu vedené trestné konanie, nebol väznený, zatknutý a nemal žiadne problémy so štátnymi orgánmi, nebol vystavený mučeniu, neľudskému alebo ponižujúcemu zaobchádzaniu alebo trestu. Je treba súhlasiť aj s posúdením situácie v regióne pôvodu navrhovateľa ako pokojnej, keďže konflikt je izolovaný vo východných častiach Ukrajiny, teda v inom regióne, než z ktorého navrhovateľ pochádza a odkiaľ pricestoval na Slovensko, pričom jeho intenzita aj v dotknutých oblastiach výrazne kolíše. Situáciu na Ukrajine teda nemožno označiť za „totálny konflikt“, pretože prebiehajúci ozbrojený konflikt nedosahuje takú intenzitu, aby bolo opodstatnené sa domnievať, že každému civilistovi z dôvodu jeho prítomnosti na území Ukrajiny by hrozilo vážne bezprávie v zmysle § 2 písm. f/ zákona o azyle.

Odporca zároveň prípad navrhovateľa podrobil individuálnemu skúmaniu v zmysle súčasnej judikatúry slovenských súdov, ako aj Súdneho dvora v oblasti azylu a doplnkovej ochrany, ako aj testu posudzovania jednotlivých typov vážneho bezprávia, v súlade so záverom Európskeho súdneho dvora vyplývajúcim z rozsudku C-465/07 a dôvodne vylúčil, že by navrhovateľovi reálne hrozilo vážne bezprávie v prípade návratu do regiónu v krajine pôvodu, z ktorého pochádza. Preto sa odvolací súd nestotožnil ani s touto námietkou navrhovateľa.

V predmetnej veci teda neboli ani podľa odvolacieho súdu zistené a potvrdené dôvody pre obavy z reálnej hrozby vážneho bezprávia, tak ako je definované v ustanovení § 2 písm. f/ zákona o azyle, pričom v podrobnostiach na správny záver odporcu uvedený v jeho rozhodnutí odkazuje.

Z uvedených dôvodov sa odvolací súd stotožnil so skutkovými ako aj právnymi závermi krajského súdu, ktorý dostatočne odôvodnil z čoho vyvodil svoj záver zhodný so záverom odporcu o tom, že navrhovateľ nesplnil podmienky pre poskytnutie doplnkovej ochrany a preto jeho rozsudok ako vecne správny podľa § 219 O.s.p. potvrdil.

O trovách odvolacieho konania rozhodol Najvyšší súd Slovenskej republiky podľa § 250k ods. 1 O.s.p. v spojení s § 224 ods. 1 O.s.p. a § 246c O.s.p., tak, že navrhovateľovi, ktorý nemal úspech vo veci právo na náhradu trov odvolacieho konania nepriznal.

Poučenie:

Proti tomuto rozsudku opravný prostriedok nie je prípustný.